

WILD VLEES

Rudy Morren

Wild vleys

Horizon

Voor P.

I can hear the river call no return, no return.
(Marilyn Monroe)

Inhoud

I.	Rode schoenen	11
II.	Anna	19
III.	De put (1)	37
IV.	Karel en Bruno	59
V.	Abortus	75
VI.	De put (2)	85
VII.	Marianne	117
VIII.	De slacht	137
IX.	De put (3)	153
X.	De verkoop	175
XI.	De B&B	209
XII.	De uitnodiging	229
XIII.	De ontvoering	277
XIV.	Gili Trawangan	301
XV.	Het varken	317
XVI.	De put (4)	323
XVII.	Dirk	331

I. Rode schoenen

‘De snelheid waarmee een professionele baseballspeler zijn bal naar de slagman gooit is gemiddeld honderdvijftig kilometer per uur. De slagman moet dan in een fractie van een seconde beoordelen of het een goeie worp is en daarna met zijn bat de bal zo raken dat de tegenpartij geen kans maakt om te scoren. De bat is gemaakt uit één stuk hardhout of uit aluminium. Aluminium bats zijn lichter en dus makkelijker om ver mee te slaan. In de Amerikaanse Major League is het voorgeschreven om met houten knuppels te slaan.’

Dat alles staat in een zorgvuldig uitgeknipt artikel dat al enige tijd ter hoogte van de klink aan de ijskastdeur hangt. Het is niet het enige wat er hangt over honkbal. Of atletiek. Of over nog zoveel andere sporten. En van al die sporten plakken er – tussen tientallen andere uitgeknipte of uitgescheurde verhalen over allerlei onderwerpen – artikels aan de drie ooit witte wanden van de ijskast. Chaotisch voor het ongeoefende oog. Maar hij weet ze feilloos terug te vinden als het nodig blijkt. Het is zaak op de hoogte te blijven van al die verschillende disciplines. En elk detail kan belangrijk zijn. Zoals de herkomst van het hout van de bat. Of de kwaliteit ervan.

Wanneer hij precies met het verzamelen van de berichten is begonnen weet hij niet meer, maar wel dat hij niet de eerste was. Zijn moeder deed het hem jaren geleden al voor. Toen haar drie kinderen nog baby’s waren plakte zij haar boodschappenbriefjes of andere dingen die ze snel op papier schreef om ze niet te vergeten, aan de

ijskastdeur. Ze had het te druk met het grootbrengen van haar kinderen om iets waar ze aan dacht en waarvan ze wist dat het dringend moest gebeuren, meteen ten uitvoer te brengen. Kortingsbonnen, tekeningen van de kinderen, niet te vergeten dringende boodschappen... alles kreeg zijn plek aan een wandje van de ijskast. Het oogde voor hem toen zo chaotisch als voor een buitenstaander nu. Maar moeder wist precies waar alles plakte tot ze vergat. Waar ze geplakt had. Wat ze geplakt had. Dat ze geplakt had.

Zou hij de enige zijn die die de gewoonte van zijn moeder had overgenomen of hielden zijn broers op dezelfde manier hun agenda bij? Het leek hem onwaarschijnlijk, maar je weet het nooit.

Hij neemt zich voor, nadat alles is opgeruimd en er niks meer aan het voorval herinnert, een nieuwe boodschap te schrijven en er een plekje voor te zoeken op de ijskastdeur: 'NIET VERGETEN: KOLENSCHOP KOPEN!'

Houten knuppels breken snel bij onjuist gebruik, staat er verder nog in het artikel over baseball. In zijn rechterhand houdt hij de kolenschop op. De steel is gebroken. Hij had niet verwacht dat dat met een hardhouten steel zo snel zou gebeuren. Hij had de schop niet conform de richtlijn gebruikt en toch verbaasde het hem. Hij moet krachtig geslagen hebben. En bij onjuist gebruik breken houten stelen. Hij had beter moeten weten. Tijd om zich te bedenken en snel naar iets anders te grijpen had hij niet. Die tijd heeft hij zich ook niet gegund. Dat had hij – achteraf gezien – beter wel gedaan. Het had hem een hoop problemen bespaard.

Het gehavende blad van de schop is niet van hout of van aluminium maar van ijzer. Over het hele oppervlak van het rechthoekige blad zitten kleine roestblaasjes. Wanneer je er met je hand overheen wrijft of het een goeie beurt geeft met een stevige borstel komen er roestschilders af. Als je een open wonde hebt, moet je uitkijken. Je kunt er een gevaarlijke infectie mee oplopen. Dat heeft hij niet gelezen in een of ander artikel dat hij vervolgens aan de ijskastdeur

plakte. Zijn vader heeft het hem decennia geleden meermaals ingepeperd.

Eigenlijk wordt de schop niet meer gebruikt. Ze staat al jaren werkeloos tegen de deurlijst van het berghok. Hoe ze daar is terechtgekomen en waarom hij ze nooit verder heeft genomen en weggezet weet hij niet meer. Daar maakt hij zich op dit moment geen zorgen over. Zoiets kan iedereen vergeten.

Het blad zit met een krom geslagen spijker vast aan de gebroken steel. Dat die verbinding het ondanks de krachtige uithaal gehouden heeft, had zijn vader moeten weten. Die heeft destijds de spijker in het hout geklopt en vervolgens krom over de steel geslagen met de woorden dat het voorlopig wel moest volstaan. Dat was vaders standaarduitdrukking om te zeggen dat hij er genoeg van had en er verder niks meer aan zou doen. De kolenschop was toen beter niet hersteld, dan was er nu ook niks onherroepelijks mee gebeurd. Dan had hij in zijn loop naar boven in het ijle gegrist in plaats van naar de kolenschop die moe tegen de deurlijst van het berghok rustte. Dan was hij met lege handen zijn kamer binnengestormd en had haar, voorovergebogen over zijn papieren, aan zijn bureau zien zitten. Hij had naar zijn handen gekeken om vast te stellen dat die leeg waren en was tot het besef gekomen dat hij op het punt stond om iets doms te doen. Dan had hij haar opgepakt en zacht op het bed gelegd en daar zouden ze dan de liefde bedreven hebben.

‘Eindelijk,’ zou ze zeggen. ‘Eindelijk, na al die maanden.’

De kracht waarmee hij uithaalde was ongekend en hij schrok er zelf van. Maar hij wist dat hij geen tweede kans kreeg. Het blad van de schop staat helemaal uit de haak en de steel is dus gebroken.

Het geluid van de impact verraste hem. Hij verwachtte een droge, koele tik. Zoals wanneer de bal de bat raakt. Bij een houten knuppel is dat geluid weliswaar wat warmer dan de droge metalige tik wanneer het leer een aluminium bat raakt. Maar het klonk dof en zwaar. Bijna levenloos, alsof hij er alle energie uit geslagen had.

Hij wist niet zeker of de ‘ugh’ die hij hoorde op het moment van de impact, uit haar mond ontsnapte of dat hij, door de kracht die hij aan zijn slag gaf, het zelf deed. Zoals hij het een slagman bij het honkballen ook wel eens had horen doen. Hij zag in ieder geval zichzelf en zijn broers al achter elkaar aan rennen en roepen terwijl ze cowboy en indiaan speelden op de binnenkoer van de boerderij en elkaar met ‘ugh’ begroetten.

Haar hoofd kwam met een doffe plof zacht neer op het blad van het bureaumeubel. Ze viel in vertraging, alsof ze het moment van neervallen wilde uitstellen. Ze draaide zich tijdens haar neergang niet meer om. Ze hoefde hem niet in de ogen te kijken. Dat had ze even daarvoor gedaan en wat ze las, liet niks aan de verbeelding over. Ze bevond zich op een plek waar ze niet mocht komen en daarvoor diende ze gestraft te worden. Dat begreep ze. Ze was bang voor wat komen ging, maar net voor de slag voelde ze geen boosheid voor hem maar meelij voor een verloren leven.

Er hangt geen druppel bloed op de achterkant van het blad van de kolenschop en dat verwondert hem wel, want op zijn bureaublad, de muur en zijn dossiermappen zitten heel wat bloedspetters. De papieren, de foto's, de knipsels en de mappen zijn zijn eerste bezorgdheid. Hij onderdrukt een vloek wanneer hij de ravage ziet en wil de uitgeknipte artikels en beelden op een spatvrije plaats leggen wanneer hij merkt dat uit haar oor en mond bloed sijpelt. Haar ogen zijn open en ze kijkt hem aan. Even staat hij bewegingsloos. Wat moet hij doen? Wat als ze ineens recht springt en wegrent? Gaat hij er dan achteraan? Ze is zeker en vast sneller dan hij. Daar twijfelt hij niet aan. Ze blijft echter stil liggen alsof ze hoopt dat hij naast haar komt liggen en dat ze dan elkaar diep in de ogen kijken of dat ze zo lang mogelijk naar elkaar kijken zonder met de ogen te knipperen. Ze heeft het de voorbije periode een paar keer geprobeerd om hem wat lossen te krijgen. Wat zotter, meer open. Ze is daar niet in geslaagd en beseft dat dat nooit zal gebeuren.

Hij schudt haar bij de schouder en zegt haar naam. Er komt

geen reactie. Hij duwt wat steviger om te zien of dat wat oplevert. Doordat hij haar harder schudt, beweegt haar hoofd in de bloedplas en dat maakt een pletsend en zuigend geluid. Het klinkt onaangenaam en hij dreigt er misselijk van te worden. Nu pas dringt het tot hem door dat hij haar doodgeslagen heeft. Van de eerste keer. Hij bukt zich en komt met zijn oor ter hoogte van haar mond. De laatste keer dat hij dat deed, fluisterde ze nog lieve dingen tegen hem nadat hij haar op de gebruikelijke wijze bevredigd had. Haar warme adem kriebelde in zijn oor en daar moest hij om lachen. Nu zegt ze geen woord, geen gefluister, geen gehijg. Hij is zo dicht bij haar dat hij het ruikt: een zoete, metalige geur. Die herkent hij van decennia geleden.

Haar arm hangt slap naast haar lichaam en uiterst voorzichtig voelt hij of ze nog polsslagen heeft. Hij neemt met zijn vingers een paar keer een andere positie op haar pols in omdat hij niks voelt kloppen en de conclusie trekt dat hij het niet goed doet. Tot hij beseft dat er niks meer te voelen valt. Met zijn linkerhand sluit hij haar ogen die tot het laatste ogenblik fluorescerend blauw blijven.

De kamer baadt inmiddels in het zonlicht en de temperatuur stijgt gevoelig. Hij heeft het warm en het zweet loopt in straaltjes over zijn rug. Als hij straks weggaat, moet hij een nieuw hemd aan. En het liefst zou hij nog een douche nemen. Hij rekent uit hoeveel tijd alles in beslag zal nemen.

Ze ligt nu naakt op haar rug op de vloer van zijn kamer. Hij beseft dat dit de eerste keer is dat hij haar helemaal bloot ziet. Hij heeft alles al wel eens in afzonderlijke stukjes gezien maar nooit het totale plaatje. Hij bekijkt het doolie lichaam dat uitgestrekt voor hem ligt. Armen zedig gekruist over de borst, benen tegen elkaar. Haar hoofd valt lichtjes opzij. Ze is erg aantrekkelijk en hij vindt het doodjammer dat hij nooit echt met haar gevreeën heeft. Hij zet een stap opzij want door een oneffenheid in de vloer dreigt het bloed, dat nog steeds uit de hoofdwonde stroomt, zijn kant uit te komen.

Hij is niet helemaal zeker of er geen bloed onder aan zijn schoenen zit en steunt met zijn linkerhand op het bureau terwijl hij met zijn vrije hand zijn schoenen uittrekt. Na een korte inspectieronde van zijn schoenzolen richt hij zijn blik terug op haar. Ter hoogte van haar navel heeft ze een roodbruin vlekje. Eerst denkt hij dat het een bloedspatje is maar hij merkt snel wanneer hij het weg wil wrijven, dat het een tache de beauté is die hij nog niet eerder bij haar gezien heeft. Er is geen tijd om er stil bij te blijven staan. Hij weet wat hem wacht.

Hij knoopt zijn hemd los en gooit het samen met zijn singlet over de rugsteun van de stoel. De singlet voelt klammig aan en moet dringend gewassen worden. Hij trekt de ritssluiting van zijn broek naar beneden en knoopt zijn broek los. Wankelend en dansend van de ene voet op de andere trekt hij zijn broek uit en gooit die bij de rest van zijn kleren. Zijn broeksriem heeft hij uit de broek getrokken en opzijgelegd. Die zou hij nog kunnen gebruiken. Bijna naakt, met alleen nog maar zijn onderbroek aan, stapt hij tot bij haar voeteneind.

Ze heeft me nooit helemaal naakt gezien en misschien maar goed ook, denkt hij terwijl hij zijn onderbroek naar beneden trekt. Zijn lul hangt losjes tegen zijn balzak. Hij is opgelucht want even vreesde hij ervoor dat hij bij het zien van dat vrouwelijke naakt een erectie zou krijgen. Dat zou hij volledig ongepast gevonden hebben. Tijdens het bukken duwt hij zijn pens uit en hij pakt haar poedelnaakt bij de enkels.

Haar rode open schoentjes zitten nog aan haar voeten. Het is de enige keer tijdens de hele slachtprocedure dat hij haar ziet als lijk en niet als kadaver. De schoenen maken haar mens. Er zit geen spatje bloed op de schoenen. Heel voorzichtig doet hij ze van haar voeten en hij ziet haar roodgelakte teennagels. Dan krijgt hij het moeilijk. Ze heeft zich helemaal opgemaakt. Alleen maar voor hem. Het is nog nooit eerder gebeurd dat iemand dat speciaal voor hem gedaan heeft.

Er zijn nauwelijks enige ogenblikken verstreken sinds de slag en de plof op de tafel of de eerste insecten hebben het lijk al ontdekt. Hij beseft dat hij snel en doortastend te werk moet gaan. Deze klus moet hij alleen klaren al zou hij nu best wat hulp van zijn broers kunnen gebruiken. Hij weet dat dat uitgesloten is. Dit is een geheim dat hij alleen moet dragen zoals je in principe alle geheimen alleen moet dragen want anders is het geen geheim meer. En van geheimen weet hij alles.

II. Anna

Met een klap trekt Dirk het portier van de auto dicht. Hij draait de sleutel om in het contact en op het dashboard licht de digitale klok op. Het is 13.23 uur. Hij had zijn moeder beloofd dat hij meteen na het middageten bij haar zou zijn. En hij zou een dessert voor haar en de anderen meebrengen. Dat staat in een kartonnen doos op de achterbank. Als het verkeer meezit en het aan de tunnel niet te druk is, kan hij er over een halfuurtje zijn. Het is zondag dus in principe zou dat moeten lukken. Hij is later dan gepland omdat hij het varken nog moest voederen en dat eiste vandaag meer werk dan anders. Hij wil dat het beest het goed heeft.

Dirk heeft het drie jaar geleden gekocht toen hij weer bij zijn moeder kwam wonen. Hij wilde graag een varken omdat hem dat deed denken aan vroeger, toen ze nog met zijn allen op de boerderij woonden en in de herfst een varken slachtten.

Moeder wilde van geen varken weten, want wie zou er voor het beest moeten zorgen? Ze vond dat ze zich al erg ontvankelijk opstelde door weer samen met haar zoon te gaan wonen. Dat was op zijn verzoek, niet op het hare. Dat argument haalde ze enkele keren bewust aan toen het in de aanvangsfase van het samenwonen niet allemaal liep zoals Dirk voorzien had. Anna begreep trouwens niet veel van de opwinding die haar zoon vertoonde toen hij argumenteerde dat ze niet in staat was om nog langer alleen te wonen. Ze leefde al jaren alleen en dat vond ze prima. Ze had geen hulp nodig. Anna giste dat de verzorging van het varken sowieso op haar schouder zou terechtkomen. Dat herinnerde ze zich van vroeger. Wat

Dirk ook argumenteerde, ze was niet te overhalen. Het beest kwam er niet in. Dirk zette toch door en toen het varken kwam, stopte de discussie meteen. Het was alsof er nooit over het varken gesproken was en Anna reageerde uitgelaten op de komst van het jonge dier dat haar uitvoerig besnuffelde. Anna droeg zorg voor het beestje. Ze voederde het en mestte op gepaste tijden zijn stal uit. Precies zoals ze het vroeger, decennia geleden gedaan had. Vetmesten tot het slachtrijp is en er dan afscheid van nemen. Van afscheid nemen weet ze alles. Het lag haar altijd moeilijk maar ze heeft er nooit iets van gezegd. Sommige dingen worden beter doodgezwegen. Dat heeft ze van haar man die nog slechter was in afscheid nemen. Sommige dingen wennen nooit.

Sinds Anna niet langer op de boerderij woont, ligt de verzorging van het varken volledig in de handen van Dirk. Maar het beest wordt niet geslacht. Dat was sowieso nooit de bedoeling. Het komt hem van pas als hij afval heeft waar hij anders geen blijf mee weet. Zoals vandaag. Hij schuift het raampje van de auto open en hoort hoe het beest in zijn stal tekeergaat terwijl het schranst. Het geniet, dat is duidelijk. Hij heeft het wat extra te eten gegeven. Dirk schuift het raampje dicht. Het zal laat zijn wanneer hij terug thuiskomt. Over het varken hoeft hij zich alvast geen zorgen te maken. Vanavond, wanneer hij terug is van het bezoek aan moeder, gaat hij nog even kijken. Dat moet volstaan.

De koffie die Dirk eerder die ochtend dronk plakt nog aan zijn tong en hij wil een nieuwe kauwgom niet mengen met een oude koffiesmaak.

Hij neemt de petfles die op de passagiersstoel naast hem ligt en schroeft er de dop af. Er zit nog een restje water in. In een reflex ruikt hij eraan. Het ruikt muf. Hij zet de fles aan de mond, neemt een slok, opent het portier en spuwt het fletse water uit. Het water kletst op de zanderige grond en blijft er even parelend op liggen vooraleer het in de grond gezogen wordt en verdwijnt. De aarde kleurt even don-

kerder. Maar ook dat verdwijnt weldra. De grond staat kurkdroog. Het heeft in weken niet meer geregend. Twee stuks kauwgom steekt hij in zijn mond. Het aangebroken pakje legt hij terug in de uitgespaarde ruimte voor de versnellingspook. Daar liggen nog wat kleine spullen die bij een autorit van pas kunnen komen zoals een pen, een frommelig stuk papier, een paperclip en kleingeld. Niet te veel. Hij wil niet dat het een lokmiddel wordt voor kleine kutcriminelen die er hun hand niet voor omdraaien om voor drie euro een autoruit in te slaan. Alhoewel er in het dorp waar hij woont nog nooit zoiets is vastgesteld en hij zijn auto 's avonds steeds op het erf parkeert en de poort sluit, neemt hij graag het zekere voor het onzekere.

Bij de eerste beet breekt het suikerlaagje om de kauwgom en komt de muntsmaak vrij. Het smaakt fris en het tintelt op zijn tong. Die aangename tinteling gaat snel voorbij. Dirk vindt de muntsmaak niet bijzonder lekker en het heeft zelfs even geduurd voor hij van het kauwen op zich hield. Maar hij had een goeie reden om door te zetten.

Een tijd terug stootte hij al surfend op een wetenschappelijk artikel dat stelde dat kauwgom de concentratie bevordert en helpt om het geheugen te verbeteren. Hij heeft het artikel drie keer gelezen. De eerste keer louter uit interesse. Die was namelijk snel geprikkeld toen hij de kop boven de tekst las: 'Kauwgom helpt het brein'. De tweede keer om zich ervan te overtuigen dat het geen grap was. Die bevestiging had hij na het checken van de bronvermelding. En de derde keer wilde hij er zeker van zijn dat het geen verdoken reclameboodschap van een kauwgomproducent was. Dat was het niet. Met wetenschappelijke feiten onderbouwde de auteur de stelling dat kauwen stimulerend werkt voor de hersenen. Dirk had het artikel uitgeprint en netjes uitgeknipt. Daarna had hij het met een magneetje aan de deur van de ijskast geplakt. Links in de bovenhoek.

Een tijd geleden zag hij een tv-programma waar ze terug in de tijd gingen of beter, waar ze de tijd terugdraaiden. Op het scherm toon-

den ze een perfect gemaakte cake met slagroom en nootjes en allerlei andere kleurrijke dingen die bij perfect gemaakte cakes horen. Dan startte het beeld en de opname liep terug in de tijd. Je zag iemand de cake versieren of eigenlijk ontsieren want de slagroom verdween in de spuitzak en de brésiliennenootjes belandden weer in het potje waaruit ze kwamen, net als de andere kleurrijke mierzoete versierinkjes. De naakte cake werd opnieuw in zijn bakvorm geschud en iemand stopte die achterwaarts stappend in de oven waar de gerezen cake inzakte en van karamelbruin verkleurde naar botergeel. Zo verliep het hele proces tot ze bij de oorspronkelijke basisingrediënten kwamen: suiker, bloem, boter en eieren. Het laatste beeld was dat van een gescheiden ei. Het eiwit en het eigeel elk apart in een kommetje. De gescheiden delen kropen als door een goddelijke kracht gestuwd, terug naar boven in de gebroken eierschaal. Toen alles terug in de schaal zat verdween de barst en lag er in een hand een ongeschonden ei. Perfect van vorm. Dirk zag de generiek van het programma en kreeg tranen in de ogen. Niet dat de generiek zo bijzonder goed was of omdat hij geëmotioneerd was door het te opgewekte deuntje dat de regisseur bij de beelden gemonteerd had. Hij was geraakt door dat eenvoudig kinderlijke beeld van een volmaakte ei dat rustte in die – waarschijnlijk – vrouwelijke hand. Kon alles maar zo eenvoudig – door een druk op een knop – teruggebracht worden tot zijn begin.

Dirk duwt zijn kauwgom in een stukje papier en mikt het papiertje daarna in de uiterst rechtse hoek van het dashboard. Hij staat al een kleine twintig minuten in de file voor de tunnel. Het is 13.59 uur. Hij gaat rijkelijk te laat komen en hij haat dat. Zijn moeder bellen om haar te verwittigen dat hij later komt, doet hij niet. De kans dat ze de telefoon opneemt is onbestaande.

In de hoek van het dashboard ligt een kleine verzameling van opgebruikte en weggegooide kauwgom. Sommige zijn in papiertjes gedrukt, andere gewoon op elkaar. Dirk zou weigeren om in zijn

auto naast de chauffeur te zitten. Dan staar je de hele tijd naar de kauwgomberg. Of iemand anders het ook zou weigeren weet hij niet. Het is te lang geleden dat hij een passagier heeft meegenomen. Zijn moeder nam hij nog wel eens mee, maar dat is ook alweer even geleden. Het werd problematisch om haar terug te brengen en op een gegeven moment had hij geen zin meer in vernederende en gênante situaties.

Het verkeer staat nog steeds stil. Er is aan het einde van de tunnel een lichte aanrijding geweest, verneemt hij over de radio tussen twee nummers door. Het geeft hem tijd om na te denken over het gesprek dat hij later op de middag zal hebben. Er moet over geld gesproken worden en dat ligt altijd moeilijk. Zeker wanneer het onverwachts gebeurt. Maar gedwongen door de omstandigheden heeft Dirk een besluit moeten nemen. Er is geen weg terug. Over moeder hoeft hij zich geen zorgen te maken. Die heeft genoeg op haar rekening staan. Maar zijn broers zouden voor een verrassing kunnen zorgen.

Dirk kent het exacte bedrag dat zijn moeder bij elkaar gespaard heeft. Hij brengt over haar inkomsten en uitgaven tweemaandelijks verslag uit bij Karel en Bruno, zijn broers. Die knikken dan ongeïnteresseerd. Drie jaar geleden zijn ze overeengekomen dat Dirk een volmacht op de rekeningen van moeder zou nemen en dat hij haar spaarboek goed zou beheren. Hij is boekhouder van opleiding en volgens de broers volledig te vertrouwen. En het allerbelangrijkste: het geldbedrag op de rekening is te onbenullig om er zelfs maar interesse voor te veinzen. Ze hebben wel belangrijker dingen aan het hoofd.

Dirk kijkt in de achteruitkijkspiegel en knikt zichzelf bemoedigend toe.

Hij neemt het aangebroken pakje kauwgom dat bij de versnellingspook ligt en peutert er opnieuw twee stuks uit. Het kauwen begint. Zijn hersenen kunnen opnieuw aan het werk. Hij kan zich de precieze formulering of het magazine waarin het artikel stond

niet meer herinneren maar het komt erop neer dat door het kauwen de kaakspieren aan het werk moeten. De kaakspieren hebben daar energie voor nodig in de vorm van glucose en zuurstof. Daarom wordt er extra bloed naar het hoofd gestuurd en komt er dus ook extra glucose en zuurstof in de hersenen. Dat werkt stimulerend en zou helpen het geheugen te verbeteren. En dat heeft hij nodig. Daarom ligt de lade in zijn bureau op het werk vol met pakjes kauwgom. Hij kan zich tijdens zijn telwerk geen fout permitteren. Niemand die hem trouwens in al die jaren op een fout betrapt heeft. Zijn werkgever is hem er elke dag dankbaar voor.

Ruim twee uur te laat komt hij bij zijn moeder toe. In zijn handen draagt hij de taart die hij voor haar gekocht heeft. Bij het uitstappen heeft hij even het deksel van de doos gelicht en gezien dat de slagroom uitgelopen is. Automatisch ruikt hij eraan. Er komt nog een duidelijke suikergeur van de slagroom, niks zurigs. De taart heeft meer dan een uur in een te warme auto gestaan. Dirk kon natuurlijk nooit vermoeden dat de – in principe nauwelijks dertig minuten durende – trip naar zijn moeder, een helletocht van meer dan een uur is geworden. Zelfs op een zondag zijn de wegen naar de stad niet langer filevrij. Daarover moet hij zijn oudste broer, Karel, aanspreken. Misschien kan die er wat aan verhelpen.

Dirks hemd plakt tegen zijn rug. De airco in de auto doet het perfect maar het is pas in de allerhoogste nood dat hij die aanzet. Van de mechanisch gekoelde lucht krijgt hij een verstopte neus en prikkelende ogen en in een volgende fase heesheid en een lopende neus. En dat kan enkele dagen aanhouden. Dan liever een nat hemd. Het ziet er niet uit en op zijn werk zou hij zo niet willen verschijnen maar nu, met een vestje eroverheen, stoort het hem niet.

Wanneer hij het verzorgingstehuis binnenkomt, wordt hij met een hoofdknik begroet door de directeur die aan zijn bureau zit en hevig gesticulerend een telefoongesprek voert. Het kantoor is een

glazen kooi met zicht op de ingang. Hij treft de man daar bijna dagelijks, ook 's zondags. Dirk kan alleen maar hopen dat de directeur genoeg betaald wordt voor de uren die hij klopt.

Eén keer hebben ze elkaar uitvoerig gesproken en dat was tijdens het intakegesprek, nu twee jaar geleden. Dirk voelt zich nog steeds schuldig om wat hij zijn moeder aandoet. Ook al is hij ervan overtuigd dat het het beste is voor haar. En voor hem.

De liftdeuren openen op de eerste verdieping en na de één keer per jaar wisselende code, '2019', te hebben ingedrukt, schuift de glazen deur open en staat Dirk in de grote, gezamenlijke ruimte. De doos met de taart houdt hij voor zich uit.

De tv staat luid. Een charmezanger geeft het beste van zichzelf en van zijn eeuwige glimlach. Er zijn tien bewoners aanwezig. Een zestal kijkt tv. Twee anderen staren voor zich uit. Een man met een rolstoel staat met zijn gezicht naar de muur gericht en een kleine kranige vrouw pikzelt met haar rollater driftig rondjes om de anderen heen. Dat stoort kennelijk niet. Niemand maakt er een ongepaste opmerking over.

Anna zit in de zetel die het verst van het midden staat. Op die manier is ze nog betrokken bij de groep maar staat ze ook aan de rand van het gebeuren. Ze kan op elk moment verdwijnen zonder dat iemand het merkt. Die positie heeft ze haar hele leven ingenomen. Proberen onzichtbaar te zijn. Hoe onzichtbaarder ze was, hoe beter ze zich voelde. Tot ze op het punt stond om helemaal te verdwijnen. Toen pas greep haar zoon in.

Een van de medebewoners heeft Dirk opgemerkt en tikt met haar hand zachtjes tegen de elleboog van Anna die voor zich uit staart.

'Anna, je zoon is er.'

Dirk vindt het jammer dat zijn komst zo snel opgemerkt is maar glimlacht even naar de vrouw. Hij doet niet liever dan een paar minuutjes onopgemerkt bij de glazen inkomdeur blijven staan en toekijken hoe het zijn moeder vergaat.

Eerst kijkt hij bij het binnenkomen of er iemand achter de balie zit. Wanneer dat zo is, begroet hij de zorgzuster met een korte hoofdknik. Hij doet dat bewust omdat hij wil dat zijn komst opgemerkt wordt. Hij wil dat het personeel weet dat hij elke dag – een uitzondering niet te na gesproken – bij zijn moeder op bezoek komt. Hij wil dat ze weten hoeveel hij om haar geeft. En dat hij de voorbije drie jaar zijn leven volledig op haar afgestemd heeft. Hij wil dat ze weten dat hij haar graag ziet. Dat hij haar nooit in de steek zal laten, ook al zou hij niet meer kunnen komen.

Anna zit bijna altijd in de gemeenschappelijke ruimte wanneer Dirk aankomt en meestal kijkt ze tv. Maar hij heeft haar ook al een paar keer betrappt terwijl ze in gesprek is met een medebewoonster. Hij hoort nooit waarover ze het hebben, hij staat te ver om het gesprek te volgen, en dat vindt hij jammer. Wanneer Anna hem opmerkt, stopt ze meteen met praten. Alsof het verboden is met anderen te spreken wanneer hij haar komt bezoeken. Hij zou zo graag horen wat ze te vertellen heeft.

Anna kijkt op. Ze herkent haar zoon en een glimlach tekent haar gezicht. Meteen maakt ze aanstalten om op te staan.

‘Blijf nog even zitten, ma. Ik moet nog wat doen.’

Hij gaat naar de zorgzuster die hij even daarvoor heeft toegesnikt en vraagt of zij de taart in een koelkast wil steken. Op de kamer van zijn moeder staat een koelkastje maar dat is te klein om de grote kartonnen doos in kwijt te kunnen.

De jonge vrouw knikt. ‘Zet maar neer. Ik regel het wel.’

Dirk zet de taart op de balie. Het is een fruittaart voor twaalf personen. Hij wil de medebewoners van de afdeling trakteren. Dat heeft hij gisteren ook zo gezegd tegen de dienstdoende zorgzuster.

Moeder is jarig en dat wil hij met iedereen vieren. De zorgzuster neemt de doos van de balie.

‘We dachten dat je direct na de middag zou komen. Dat was toch de afspraak? Nu hebben we ze een koekje als dessert gegeven.’

‘Ik had nog... de tunnel was... Waren ze erg teleurgesteld?’

‘We hebben “Lang zal ze leven” gezongen en dat vonden ze tof. Anna was blij. Ze wist niet dat het voor haar was. Het zal nu opnieuw een verrassing zijn.’

Dirk trekt zijn mond in een glimlach. Hij voelt zich schuldig.

‘Om halfvier krijgen ze koffie. Zullen we dan de taart geven?’

Door haar bril kijkt de zorgzuster Dirk met haar diepblauwe ogen aan. Hij is er even door afgeleid en weet zich niet meteen een houding te geven.

Hij trekt aan zijn mouwen in de hoop dat het plakkerige hemd loskomt van zijn rug. Nu vindt hij het vervelend dat hij de airco niet op ‘on’ heeft gedraaid. Dan had hij hier niet zo zweterig gestaan. Zijn tranerige ogen en lopende neus had hij er wel bij genomen. Dirk vreest dat de jonge vrouw zijn zweet zal ruiken en zet een stap naar achteren. En nog één.

Omdat er geen reactie komt op haar vraag stelt de zorgzuster ze nog eens.

‘De taart voor bij de koffie? Is dat oké voor jou?’

‘Natuurlijk. Maar alleen als er nog eens gezongen wordt.’

Het klonk vrij agressief wat Dirk zei en dat was niet de bedoeling. Nu lijkt het alsof hij van het zingen een punt wil maken terwijl het hem helemaal niet kan schelen.

‘Geen probleem. Ik zal “Lang zal ze leven” inzetten en misschien volgt er nog iemand?’

Ze kijkt daarop met een licht uitdagende blik naar Dirk die het nu helemaal te warm krijgt. Hij zou zijn vest willen uittrekken maar weet dat hij zich niet kan vertonen met zijn plakkerige hemd.

‘Kom, ma.’

Hij redt zich door naar zijn moeder te stappen die aanstalten maakt om op te staan. Om haar het rechtkomen te vergemakkelijken geeft hij zijn arm maar dat weigert ze altijd. Ook nu.

‘Zo oud ben ik nog niet. Help iemand die het nodig heeft.’

Met een extra inspanning duwt ze zichzelf uit de zetel. Dirk loopt

voor haar uit naar de gang. Hij kijkt om, om er zeker van te zijn dat ze volgt.

‘Kom, we gaan naar je kamer.’

‘Maar ik heb hier helemaal geen kamer.’

Het was haar standaardantwoord. Zijn moeder zit nu meer dan twee jaar op deze gesloten afdeling en ze weet nog steeds niet dat ze een eigen kamer heeft.

Getweeën lopen ze een eindje de gang in en ze stoppen ter hoogte van nummer 114. Midden op de deur, op ooghoogte, hangt een foto van Anna. Op elke deur hangt een foto van de bewoner van de kamer. Op die manier hoopt het verplegend personeel dat de bewoners minder op vreemde kamers komen en in dat vreemde bed gaan liggen. Of de kleerkast leeghalen omdat ze op zoek zijn naar een kledingstuk dat ze natuurlijk tussen die wildvreemde kleren niet zullen terugvinden.

Dirk heeft een keer een man uit het bed van zijn moeder moeten zetten. Hij had haar mee naar buiten genomen voor een korte wandeling en bij hun terugkeer lag Richard – zo hoorde Dirk later – in het bed van zijn moeder te slapen. Het was nog niet makkelijk geweest om Richard uit het bed te krijgen. Dat lukte alleen met de hulp van de inderhaast toegesnelde zorgzuster. De man was er immers van overtuigd dat hij in zijn eigen bed lag. Dirk herinnert zich nog goed de hoge, angstige kreten die Richard uitstootte terwijl hij met zijn armen wild om zich heen sloeg toen Dirk hem aanmaande om uit het bed te komen. Het beeld van een grote, hongerige, opgeschrikte vogel kwam toen bij hem op. Zijn moeder had zich teruggetrokken in een hoekje van de kamer. Met haar handen voor haar mond keek ze angstig toe. Ook zij had dat beeld van een opgeschrikte vogel voor zich, vertelde ze later.

‘Kijk dat ben ik,’ zegt Anna terwijl ze naar haar foto op de deur wijst.

‘Ja, en dit is je kamer.’

‘Maar ik heb hier geen kamer.’

‘Kom, we zullen binnen eens kijken.’

Het is het ongewild ritueel dat Dirk en zijn moeder bij elk bezoek herhalen.

Aanvankelijk vond hij het triest en werd hij er ongelukkig van. Maar naarmate de opstandigheid van zijn moeder verdween en ze zich onbewust neerlegde bij de situatie dat ze in een verzorgingstehuis zat, vond hij het minder erg en bekeek hij het van een vrolijker kant. Voor zijn moeder was de kamer telkens weer een ontdekking. Ze was bijna altijd blij verrast wanneer ze vaststelde dat ze toch een kamer had. Soms reageerde ze als een jong meisje dat onverwachts een cadeautje krijgt. Dan draaide ze rond in haar kamer en kirde van plezier en zei ze dat ze nog nooit zo’n mooie kamer gezien had. Haar zusje zou jaloers op haar zijn. Dirk genoot van die momenten.

En soms bleef ze gewoon bij de deur wachten en bekeek eerst alles vanaf een afstand, nam ze alles in zich op, bang dat er iets ernstigs zou kunnen gebeuren wanneer ze zou verdergaan, om dan uiteindelijk toch schoorvoetend, stap voor stap de kamer in te gaan en haar vertrouwde plekje aan het voeteneinde van het bed in te nemen. Dirk herkende die twijfelende houding. Hij had het dus van geen vreemde.

Hij opent de deur en laat zijn moeder de kamer binnengaan. Meteen is ze vergeten dat ze nooit een kamer heeft gehad.

‘Ik ben het raam vergeten sluiten. Het is hier maar fris.’

Ze wrijft over haar armen ten teken dat ze het koud heeft maar maakt verder geen aanstalten om het raam te sluiten.

‘Dat is goed, ma. Dan kan er wat frisse lucht binnen.’

De zon staat nog op het grote raam en de warmte slaat Dirk tegemoet wanneer hij de deur opent. Hij laat de vitrage een stukje zakken zodat de zon buiten blijft.

‘Wat doe je nu? Trek dat terug naar boven. Terug zoals het was. Jij durft. En dat bij vreemden.’